

Pèl & Ploma

De París

Fa un estiu que ennamora: una miqueta de calor que dura l'espai d'un matí (1) i que esborra més aviat que la vista un xafec de mitja hora. Per això la resplandor de boscos que lliga París a la demés França (o a la França de més) està encara en els temps hermosos de la primavera i no cal anar gaire lluny pera trobar fresca, solitud, aigües abundoses i transparents i tot lo que a l'etzar se busca molt més lluny i quasi mai se troba. La gent de l'hà no està pera observacions, i com ja ha tocat l'hora d'anar al castell, al mas, a les aigües o als vins, deixen el París florit als que l'estimen tot l'any i als descolorits inglesos de segona que per Juliol arriben com vols de corbs atravesats de lloros. Dugues o tres princeses van a les poques festes que s donen, i es troba la cosa tant poc smart, que ja ls diuen els plats del dia, perquè encara que s cambi de princesa sempre sembla la mateixa.

Venda Choquet.— Si la gent de l'hà ja ns ha deixat en pau, les persones de gust encara deuen esser aquí, perquè les grans vendes de quadros cars menudegen, i a les exposicions bones (encara que mercantils) procuren treure lo bo i bo. Per això, perquè la gent de l'hà no són les persones de gust, he pogut veure les dugues exposicions den Puvis de Chavannes i la venda Choquet, que escamparà per mil bandes una col·lecció amorosament reunida per un aficionat dels poes que tenien nas. Comparada la col·lecció am la Doria, fa poc venuda, no té tantes meravelles, però no hi ha tampoc tants bunyols. En la den Choquet hi ha alguns bons Renoir, Sisley, Daumier, Coubet, Monet, Manet, i sobre tot molts Delacroix i Cézanne. Aquest és un d'aquells que la gent ha motejat d'impressionista essent així que era equilibrista. Dic això perquè una factura tant rebuscada, minuciosa, sistemàtica, cuidada i visible s'avé molt malament am la rapidesa de treball i el despreci de la manera de posar les pinzellades que deu tenir un impressionista, més o menys ben motejat. Després de tot, se veu que Cézanne era un home de talent, i sobre tot del talent de fer-ho creure. En res i per res hi veig cap de les qualitats admirables i personals d'un Manet, d'un Degas, Pissarro, Sisley, Monet i tants altres que no passaran pas de moda.

Den Renoir hi ha varies bones coses, però sobre tot un moli de la Galette que agradaria fins als que tant sols han vist les buides estranyeses que ara fa. Hi ha llum, moviment, vida, aire i, més que res, és fet d'un pintor, cosa que no passa en tots els quadros. Els empedrators, den Manet, és un troç de vida ont hi ha tot lo que deu tenir una obra pictòrica pera mantenir-se sempre fresca. Ja fa quaranta anys que és pintat i no s'ha tornat pas negre, com se tornen la majoria dels quadros dels gentos. En cambi, den Claude Monet, lo més curiós és una impressió fosca, com en vegerem tantes a l'exposició que féu l'any 1889 amb en Rodin, cosa que demostra que n Cottet i l'escola fosca també la vegeren aquella col·lecció. Dintre ls tons clars que ara s'estima més el mestre, hi ha l'espadat vora l mar, que dóna l'impressió d'alçada, espai, calitge i tot lo que devia haver-hi quan el seu autor el pintava. Per fi, den Delacroix, no

més hi ha vintitres quadros, trenta cinc aquareles i pastels i vintiquatre dibuixos, cosa que m força a no estendre-m més, perquè s parla d'un home del qui totes les obres tenen importància i no s pot ni s deu triar. Sols diré la tristesa am que m mirava aquelles admirables coses que s venien relativament a poc preu i de les que cap anirà a parar a Barcelona, que tantes pretensions té en Art i el museu de la qual se va omplint de teles i més teles que quasi totes s'han d'anar oblidant quan la set de veure pintura vagi extenent-se entre l jovent barceloní. La prova de que una compra d'aquestes firmes, de tant en tant, no fóra mal pensat, no la vull més que en la presència dels vuit o deu pintors barcelonins que allí vaig veure i que confessaven els esforços de comprensió que s'han de fer a l'arribar a París pera anar mirant els pintors moderns dels quals a Barcelona fins fa poc no hi havia ni rastre.

Puvis de Chavannes.— De l'obra principal del gran decorador, res haurà sortit de la seva terra, fóra de les composicions encarregades pels il·lustrats directors de la biblioteca de Boston. En cambi, les perles que li serviren pera compondre la gran obra van esgranant-se cap a tot arreu, menys cap allí on voldriem. Tampoc hi va ningú de l'ajuntament barceloní a can Durand Ruel, i una vegada més els transatlàntics s'emportaran cervell d'Europa quintessenciat pera nodrir-ne altres cervells joves que ls de la nostra terra, als quals no queda més remei que un o molts viatges a París, pera no empantanegar-se en l'anèmica satisfacció de l'impotència o en l'esteril lluita per una caritat oficial, quan no sigui anant a esclafar-se l cervell contra les glorioses runes de Roma, que més s'estimarien morir en santa pau, esmicolades pels segles i escampades pels vents, per tot l'espai... Ja m'ha passat el mal humor: tornem an en Puvis de Chavannes.

L'interès principal de les obres reunides a can Durand-Ruel consisteix en la gran diferencia d'epoca, havent-n'hi de les que feia en Puvis de Chavannes quan, am raó, ningú l prenia en serio, fins a les més enlairades com idea i perfectes com execució. Entre les dugues centes de desigual importància, hi ha els projectes definitius de moltes decoracions importants i algunes variants d'obres conegudes. — Més l'interès que té l conjunt, pel PEL & PLOMA, està més en les ensenyances que s poden treure pera l'art de casa que en la descripció de tot lo reunit per en Durand-Ruel, ajudat per molts amics. La primera observació que s presenta a l'esperit és la tenacitat am que l gran pintor conseguí vèncer la poca disposició que tenia pera la pintura. El seu talent general, que era de primera força, va fer aquest miracle, i perxò a la pintura impossible dels primers anys va anar substituint-se una cosa més pensada que de mica en mica va acabar per les composicions que l'han fet artista, és a dir, savi d'art, entre ls que fan ofici artístic. Entre les primeres obres hi ha uns caps fóra de mida, on se veu l'influència del temps passat al costat del seu mestre, l'Ary Scheffer. Am pintures així no hauria pas passat a la posteritat; però de cop ve la decoració que féu pel seu germà i que fou tant encertada que anà al museu d'Amiens. D'allò a les decoracions posteriors sols hi ha la diferencia de la costum i el fer i desfer de tot treball concienzós. És molt interessant veure les variants del pobre pescador, essent sens dubte la millor una on sols se veu el protagonista, sense la dona i la forma apaisada del quadro del Luxemburg. — En

(1) És la durada de La flor d'un dia francesa.

altres troços, com els esboços de la decoració pera Marsella, en Puvis és ja un gran pintor, i les dugues tasques, sense forma definida, són una verdadera obra de Gran Art. Per *Marsella*, *porta de l'Orient*, i *Marsella, Colonia greca*, resolgué l problema del color de bones a primeres. Entre ls dibuixos n'hi han de la primera epoca, i d'altres tant perfectes que poden posar-se entre ls bons que s veuen als museus.

Museu Galliera. — A l'Estat li ha tocat, com sempre, el rèbre amb els dibuixos que li donen. Són bons, són excelents, són interessants, però no és pas lo millor den Puvis de Chavannes. Si a can Durand-Ruel hi ha feina per una setmana, al museu Galliera en una tarde s veu i es pesa tot lo que hi ha. El lloc on són fa riure, perquè res ajuda a admirar, essent un museu buit, que glorifica solament l'ostentació de la senyora que va fer la deixa. De les exposicions den Puvis de Chavannes en resulta que a la nostra terra un gran home així no podria arribar a fer-se, perquè falten les ocasions de pintar parets am Gran Art. Sols creant l'emulació entre ls pintors i obrint lliurement les parets dels grans monuments pot fer-se un art que reveli l que serveixi pera immortalisar els fets i ensems el seu nom. Resulta, ademés, que ara encara s podria obtenir algun dibuix o quadre de l'unic decorador del sigle, pera posar la primera pedra del exemple a un art que no existeix a casa nostra. Ademés, la personalitat del mestre pot servir pera demostrar plenament lo que pot una voluntat intel·ligent, que no s'ha deturat mai davant dels obstacles del camí i dels que ls imbecils han apilotat pera impedir la seva obra.

Els pensionats de Roma. — L'Estat també està de mala sort amb els que envia ostentósament a Roma. Els *productes* que acaben d'arribar fan vergonya als que ls han fet, als que ls han premiat, als mestres i als deixebles, d'un sol cop. No hi ha res que no sigui pitjor que dolent. Més pera esser just és precis confessar que no pot esser d'altra manera: l'Estat necessita gent premiada, necessita gent que ensenyi i xicots disciplinats que creguin i que, per lo tant, se desfacin de la seva personalitat pera fer lo que ls mestres els manin. Aixís, tot lo que surt de bo en Art surt de trasantó, i els aixerits que van quatre anys a Roma envien obres dignes d'aquella llista de *buenos*. L'últim premiat de Roma que acaba de donar-se aixís correspon ben bé an aquest criteri: és el music Levadé, que anys i anys s'arrossega fent cançonetes esperant la sospirada canongia que avui li han donat els seus mestres, per bon xicot que és, que saben que no ls comprometrà am genialitats personals ni am res que sobresurti de la nota grisa de les mitjanes.

I, així, al costat de l'immens arxiu de coses inútils que va creant l'Estat, van surtint aquells talents de l'Art, rebutjats per tot-hom fins que s'imposen, i que sols han d'anar a parar als museus que l mon oficial voldria omplir de ls que fa criar en les fabriques d'Art, on s'ensenya a pintar, a esculpir i a fer musica, com aquell que ensenya a fer sabates o barralons. I si aquí és d'aquesta manera, figurin-se els nostres llegidors lo que deu passar a la nostra terra, on se pert tant esforç personal anant sense ajuda cap on crida l'Art, mentres a Roma hi ha una fonda oficial pera mantenir als que no han gosat aprendre pel seu compte.

Amadeu Vives

No tinc de fer la biografia ni alabar a l'estimat amic am quina imatge honrem avui les planes de PEL & PLOMA: ja és popular a Barcelona, essent-ho a força de treball i dels primers somriures que li fa la sort, després de molts anys que pujava l dret Calvari de la vida artistica. Per això puc excusar-me d'afegir ratlles i més ratlles als elogis que veig li han endreçat els confreres grans i petits de Barcelona. No m'estranyen, perquè

desde l primer moment en que l vaig coneixer ja l'en vaig creure digne. Ens trobarem amb en Rusiñol a Ripoll, en ocasió de no sé quina solemnitat d'ordres de cavalleria; però m recordo ben bé que no eren pas llibres d'aquest genero. En Vives volatejava per tot arreu, obsequiant als seus amics del *Orfeó Català*, que també ho eren nostres. De sobte m va dirigir la paraula, fent-me una *declaració* d'amistat tant energica, que s necessitava tota l'afectuositat que vaig sentir pera no ferir-me de la seva opinió franca i encertada sobre la meua apariencia de titubejador constant en que m tenia per bones referencies i de la que sé que ha canviat desde aleshores. Am la mateixa claretat va explicar-nos fredament lo que li passava, i que semblava devia treure l'humor de fer qualsevol cosa seria. A la poca estona ns trobarem a la festa anyal de Campdevanó, i com si fes un viatge triat pel seu gust, apuntava cuidadosament les monotonies del ballet am quin compas saltaven els joves d'aquell poble. Ja no ns deixarem, i després de les cantades de l'Orfeó ns quedarem a la fonda, on sobre un mal pianot, naufragem com ell en aquell poble, va seduir-nos explicant-nos les hermosures del seu *Canigó*. Allí, a cops de voluntat, destruia l traidor obstacle am que l volia detenir la naturalesa, forçant la mà baldada quasi, a caure junt ont ell volie. Pot dir-se que clarejava quan vam separar-nos. Després, s'ha anat enfortint la simpatia dels primers moments, i això que ns havem vist poques vegades. L'última fou quan s'en anà a Madrid a buscar la fulla de l'orer segura, que faltava pera fer bullir l'olla. Ara que la té tornarà a fer escudella catalana.

Mal acabament!

La societat dels artistes francesos, o sigui l *Saló* dels Camps Eliseus, ha fet tracte am la ciutat de París, llogant-li per 20.000 francs, l'escorxador de Granelle pera exposar-hi les pintures de l'any que ve. Am la carniceria que han anat pintant desde fa tant temps, és molt natural que acabin a l'escorxador.

Se suscriu al PEL & PLOMA

a Barcelona, en les llibreries de:

A can Parés, 3, Carrer de Petritxol.
L'Avenç, 20, Ronda de l'Universitat.
Verdaguer, 5, Rambla del Mig.
Duran i Bori, 30, carrer de Fernando.
López, llibreria espanyola, 20, Rambla del Mig.
Corne, llibreria francesa, 8 i 10, Rambla del Mig.
Piaget, llibreria francesa, 23, Rambla del Mig.
Cerveceria dels IV Gats, carrer de Montesión.
Kiosco Tasso, Pla de la Boqueria (venda a l'engròs).

a Gracia, a can Xubó, 91, carrer Major.

a Madrid, Pórticos de Apolo.

a Paris, l'on s'abonne chez:

Ed. Sagot, 39 bis, rue Châteaudun.
Boyveau & Chevillet, 22, rue de la Banque.

a London, Emile Pelletier, 30, Goodge Street Tottenham Court Road.

NOTA.—El clíx de la primera plana i els dels anuncis del present número son fets per la casa J. THOMAS, 375, carrer de Mallorca.

El clíx de la darrera plana és fet per la casa E. BLY & C^a, Ronda de l'Universitat, 9, pral.

Tipografia «L'AVENÇ»: Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona. — Telefon 115

Pèl & Ploma Semmanari a 10 centims

Dibuixat per R. CASAS ★ ADMINISTRACIÓ: 6, Passeig de Gracia, GRACIA-BARCELONA ★ Escrit per M. UTRILLO

CANT DE LES MARES

Fragment del 2.^{on} acte de l'opera EUDA D'URIACH

MUSICA DE A. VIVES

LLETRA DE ÀNGEL GUIMERÀ

Creuats, dintre. *Allegretto non molto*

Bre - ça - va mon fill, bre - ça - va la non

Coro d'ones.

non fi - let, del cor, i per Je - sús lo dei - xa - va, i qui sap si és sol i es mor.

Menos *pp*

La non non. — La non non, Ver - ge Ma - ri - a, guar - deu - lo de tot pe -

1.er temps

fill: — es - teu - se amb ell nit i di - a, com jo es - tic am vos - tre Fill.